

REVISORERNAS REDOGÖRELSE

för resultatet av revisionen 2020 i

REGION SÖRMLAND

1 Sammanfattande bedömning	3
2 Revisionsfrågor och metod.....	3
2.1 Nämnder och beredningar	6
2.2 Aktiebolag och förbund.....	8
2.3 Revisionsdialog	9
3 Intern styrning och kontroll	9
3.1 Nämndernas styrdokument, protokoll och ekonomistyrning	9
3.2 Ägarstyrning.....	12
4 Delårsrapport och Årsredovisning	12
4.1 Delårsrapport juli.....	12
4.2 Årsredovisning	12
4.3 Nämndernas verksamhetsberättelser	13
5 Uppföljning av de politiska målen	15
5.1 Medborgarperspektivet.....	16
5.2 Verksamhetsperspektivet.....	18
5.3 Resursperspektivet.....	21
6 Rättvisande räkenskaper	25
7 Intern kontroll – rapportering och följsamhet till reglementet	30
Bilaga 1 Revisionens granskningar 2020 i sammanfattning	
Revisionens uppföljning av tidigare granskningar 2020	
Samordnad revision – revisionsrapporter för bolag, förbund och stiftelser	

1 Sammanfattande bedömning

Årets samlade rapportering bedöms ge en rättvisande bild av Region Sörmlands verksamhet, resultat och ställning och vår granskning har inte visat på några väsentliga felaktigheter.

Nämndernas rapporter är bra strukturerade men vi bedömer att rapportering av åtgärder i nämndernas rapportering vid avvikelser fortsatt kan utvecklas. Vi noterar även svag återkoppling kring jämställdhetsarbetet och få analyser och åtgärder kring eventuella skillnader.

Regionens årsredovisning återrapporterar utifrån samma struktur som budgetdokumentet vilket gör den överskådlig. Årsredovisningen kan, för ytterligare följsamhet till lagen om kommunal bokföring och redovisning, utveckla koncernperspektivet i förvaltningsberättelsen samt tydligare lämna upplysningar om väsentliga internredovisningsprinciper.

Mätbara indikatorer saknas för flera av de politiska målen, framförallt inom verksamhetsperspektivet. De indikatorer som finns under perspektivet avser i huvudsak målen för hälso- och sjukvårdens verksamhet. Mätbara indikatorer bör tas fram i större utsträckning för de politiska målen för de regionala verksamheterna respektive de regionövergripande målen. Detta för att ge ett tydligare underlag för bedömning av måluppfyllelsen.

Måluppfyllelse

Vi bedömer att verksamheten i allt väsentligt bedrivits ändamålsenligt och på ett sätt som är ekonomiskt tillfredsställande, med undantag för vad som framgår avseende måluppfyllelsen nedan.

Revisorerna delar regionstyrelsens bedömning att regionen i stort har en god ekonomisk hushållning men att det kommer att behövas vidtas kraftfulla åtgärder, vilket regionens förhållandevis goda ekonomi ger en bra grund för.

Regionfullmäktiges mål är av karaktären inriktningsmål vilka är svåra att utvärdera. Det som går att bedöma är om verksamheten utvecklas i önskvärd riktning utifrån de indikatorer som finns under respektive perspektiv.

Vi bedömer sammantaget att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen avseende **verksamhetsperspektivet** i begränsad utsträckning är förenliga med de politiska mål som fullmäktige beslutat om vad gäller tillgängligheten. Hälso- och sjukvården

uppfyller inte den lagstadgade nationella vårdgarantin under 2020. Indikatoren för tillgänglighet har låg måluppfyllelse medan övriga två indikatorer visar på god måluppfyllelse. Vi bedömer också att det är svårt att värdera tillgängligheten då tecken finns på att medborgare avstått från att söka vård på grund av rådande pandemi.

Vi delar i stort regionstyrelsens bedömning att Region Sörmland trots allt har klarat av att ställa om och ta hand om covid-patienter, ta hand om övrig vård som är akut, upprätthålla kollektivtrafik samt digitalisera delar av vård och kulturutbud.

Vi bedömer att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen avseende **medborgarperspektivet** och **resursperspektivet** till stora delar är förenliga med de politiska mål som fullmäktige beslutat om.

Bedömningen av måluppfyllelsen för området personal, inom resursperspektivet, är fortsatt komplex. Medarbetarenkäten visar på goda resultat men sjukfrånvaron har ökat och ligger bland de högsta av regionerna enligt SKRs rapportering. Sjukfrånvaron har naturligtvis påverkats av pandemin. Det är positivt att kostnaden för inhyrd personal har minskat sett till andel av personalkostnader.

De **finansiella målen** för 2020 har uppfyllts. Årets speciella omständigheter har gjort att verksamheten som bedrivits varit annan än den som budgeterats och att intäktssidan påverkats av erhållna bidrag från staten. Det medför svårigheter med att värdera resultat och jämföra med budget och föregående år.

Det är positivt att regionen nu kan redovisa en positiv soliditet även när ansvarsförbindelser för pensioner inkluderas.

Rättvisande räkenskaper

Räkenskaperna är i huvudsak rättvisande och upprättade enligt god redovisningssed. Konstaterade resultatfel uppgår netto till 0,3 mnkr – för lågt resultat – vilket inte påverkar regionens resultat och ställning i väsentlig omfattning.

Vi ser fortsatt avstämning av balansposter på verksamhetsnivå som ett förbättringsområde, samt stärkt stöd för att fånga väsentliga och korrekta periodiseringar i de gemensamma nämnderna patientnämnden respektive NSV-nämnden. Detta för att säkerställa rättvisande räkenskaper på verksamhets- och nämndnivå.

Intern styrning och kontroll

Nämndernas styrdokument, protokoll och ekonomistyrning

Vi har inom ramen för den grundläggande granskningen tagit del av nämndernas styrdokument och protokoll under 2020. Avrapportering av detta sker till respektive nämnd.

Vissa förbättringsområden har fortsatt noterats kring översyn av delegationsordningar och harmonisering mellan nämnd och regionstyrelsen.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan och regionstyrelsen bedöms ha beslutat och agerat i enlighet med reglementet för planering och uppföljning i samband med nämndens befarade underskott under året. Det är dock svårt att bedöma effekten av beslutade åtgärdsplaner.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan har också under året fått löpande information om utveckling av verksamheten och ekonomi. Månadsrapporter, innehållande uppföljning av både ekonomi och verksamhet, finns som anmälningssärenden.

Regionstyrelsen bör säkerställa att upprättade månadsrapporter samt underlag som förändrar tidplan för givna uppdrag tas upp som anmälningssärenden alternativt beslutsärenden för att öka spårbarhet och transparens.

Arbetet med interna kontrollplaner och riskanalyser

Samtliga nämnder har tagit beslut om interna kontrollplaner för året.

Nämndernas verksamhetsberättelser innehåller också, i stor utsträckning, information om resultatet av genomförda kontroller och eventuellt vidtagna eller planerade åtgärder.

I årsredovisningen rapporteras också regionstyrelsens utvärdering av det samlade arbetet med intern kontroll. Bedömningen är att det fungerar men att ett utvecklingsarbete pågår.

Regionens centrala stödresurs för intern kontroll har, vad vi erfar, kartlagt ca 75 % av regionens verksamheter för att få en bild av hur Region Sörmland arbetar med internkontroll ute i verksamheterna. Ett pilotprojekt startar inom kort för att testa nya arbetssätt och de börjar med internkontroll kopplat till processer. Pilotprojektet riktar sig mot investeringsprocessen för fastigheter och involverar även fastighetsservice, samordnad lokalutveckling och inköp.

Revisionen har under ett antal år påtalat att ett arbete med riskanalyser behöver göras inför beslut om interna kontrollplaner. Detta för att säkerställa att kontroller sker kopplat till de högst prioriterade riskerna. Vi ser positivt på det arbete som pågår och kommer att fortsätta att följa utvecklingen.

Vi bedömer att styrelsens, övriga nämnders och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

2 Revisionsfrågor och metod

2.1 Nämnder och beredningar

Revisorernas granskning av verksamheten under 2020 har utförts i enlighet med kommunallag, god revisionssed och regionens revisionsreglemente. Revisorerna granskar all verksamhet som bedrivs inom styrelsens, nämndernas och fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. Revisorerna granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i företag och stiftelser även verksamheten i de av Region Sörmland ägda företagen och förvaltade stiftelserna. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Revisorernas samlade bedömning delges regionfullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan i samband med att regionens samlade årsredovisning behandlas. Utöver beslut i ansvarsfrågan för styrelser och nämnder har fullmäktige även att ta ställning till instruktioner för sina ombud inför behandling av ansvarsfrågan vid kommande stämmor i regionens bolag och förbund. Underlag för detta är de granskningsrapporter och revisionsberättelser som avges av lekmannarevisorer och revisorer i bolagen och förbunden.

Granskningen har under året skett enligt den revisionsplan som upprättats av revisorerna i samråd med regionfullmäktiges presidium. Planen har baserats på en bedömning av väsentlighet och risk. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, förstudier, fördjupade granskningar, uppföljning av tidigare granskningar samt granskning av årsredovisning, verksamhetsberättelse och delårsrapport. Genomförda fördjupade granskningar och uppföljningar framgår av bilaga till denna rapport.

Revisorerna har under året löpande tagit del av ledningsmeddelanden, protokoll från regionstyrelsen och nämnder, inklusive krisledningsnämnd för att följa utveckling och hantering av frågor

kopplade till pandemin. Vi har inte funnit skäl att göra någon fördjupad granskning kring regionens ledning och styrning utifrån det vi tagit del av.

Vi kommer att avvakta regionstyrelsens egen oberoende utvärdering som, vad vi erfar, kommer att redovisas under våren 2021. Den kommer att användas som ett underlag inför kommande riskbedömningar vid planering av revisionsuppdraget.

Granskningsarbetet har till viss del påverkats av pandemin. Under året fanns en fördjupad granskning planerad i syfte att ge underlag för att bedöma om den regionala utvecklingsnämnden (RUN) säkerställer en god intern styrning och kontroll för serviceresor. Granskningen är framflyttad till efter sommaren 2021 då verksamheten har haft ett ansträngt läge.

På grund av pandemin har vi också valt att skjuta på en planerad granskning av patientsäkerhetsarbetet.

Revisorerna har, på grund av rådande pandemi och därmed en ansträngd organisation, inte bjudit in några verksamhetsföreträdare under året för information.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorerna i sitt arbete. Under denna period har dessa liksom föregående år bestått av ett eget revisionskontor samt externa revisionskonsulter. RUN, gemensam nämnd för samverkan kring socialtjänst och vård (NSV) och den gemensamma patientnämnden har granskats av PwC.

Granskning av de gemensamma nämnderna, patientnämnd respektive NSV-nämnd, utförs av regionen även på uppdrag av revisorerna i länets kommuner. Planering och utvärdering av detta uppdrag sker gemensamt mellan regionens och kommunernas revisorer.

För inköpsnämnden som är gemensam mellan Region Sörmland och Region Västmanland är Region Sörmland värdregion. Granskning av inköpsnämnden har genomförts av PwC på uppdrag av Region Sörmlands revisorer. Avrapportering av detta uppdrag sker också till Region Västmanlands revisorer.

Region Uppsala är värdregion för den gemensamma varuförsörjningsnämnden som har bildats av regionerna Dalarna, Västmanland, Uppsala, Sörmland och Örebro. Granskningen av denna nämnd utförs av Region Uppsala som sedan avrapporterar till övriga regioners revisorer.

Region Västmanland är värdregion för den gemensamma ambulansdirigeringsnämnden. Granskningen av denna nämnd utförs av Region Västmanland som sedan avrapporterar till övriga regioners revisorer.

2.2 Aktiebolag och förbund

Revisionens revisorer granskar årligen och i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom regionen. Detta innebär att revisorerna, genom de revisorer och lekmannarevisorer som utsetts i aktiebolag och förbund även granskar den verksamhet som bedrivs utanför nämndernas verksamhetsområden.

För aktiebolag utses auktoriserade revisorer. Dessa granskar verksamheten, på uppdrag av bolagets ägare, utifrån bland annat aktiebolagslag och årsredovisningslag och lämnar sin revisionsberättelse till bolagsstämman. Lekmannarevisorer utses ur kretsen av de förtroendevalda revisorerna, med uppdraget att enligt aktiebolagslagen granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsberättelser och de sakkunnigas rapporter för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg, moderbolaget Vita Huset i Nyköping AB samt dotterbolagen Folktandvården Sörmland AB och Länstrafiken i Sörmland AB ska fogas till revisorernas berättelse.

Fullmäktige ska vid ett och samma tillfälle kunna behandla årsredovisning samt revisionsberättelser, granskningsrapporter och rapporter avseende revision i samtliga regionkommunala bolag, oavsett associationsform. Detta innebär att alla revisionsberättelser för bolag och förbund samt granskningsrapporter från bolagens lekmannarevisorer avseende bolag måste finnas tillgängliga vid avlämnandet av Revisorernas redogörelse. Därmed ges fullmäktige möjlighet att, i fråga om de regionägda bolagen, ge ombud på bolagsstämman eventuella direktiv. Detsamma gäller de som valts att representera regionen i förbund. Detta innebär också att bolagsstämma alternativt fullmäktige som har att besluta om ansvarsfrihet i regionägt bolag/förbund ska göra detta efter fullmäktiges behandling av årsredovisningen.

Övriga bolag och intresseföreningar

Förutom ovan nämnda bolag och förbund har Region Sörmland ett mindre intresse i Transitio AB, Almi Företagspartner i Stockholm Sörmland AB, Mälardalstrafik AB, Sörmlandsturism utveckling AB, Samtrafiken i Sverige AB, Nyköping-Östgötalänken AB och Inera

AB. Mindre intressen finns även i ett antal ekonomiska föreningar, däribland Kommuninvest. Revisionsberättelser för dessa bifogas inte denna redogörelse eftersom regionens revisorer bedömt Region Sörmlands engagemang som mindre betydande i frågan om helheten för regionens åtagande.

2.3 Revisionsdialog

Som en del i den grundläggande granskningen träffar revisorerna nämnderna och verksamhetsledningarna i ett forum som kallas revisionsdialog. Revisionsdialogen är en träff utöver den genomgång av bokslutsgranskningen som genomförs i mars-maj varje år.

Syftet med revisionsdialogen är att nämndens presidium och verksamhetschef på ett tidigt stadium ska få del av revisorernas synpunkter för att säkerställa riktigheten i underlagen för revisorernas bedömning och därmed också ge revisorerna en mer solid grund för ansvarsprövningen. Dessutom ges nämnden tillfälle att, utifrån revisionsdialogen, agera mot bakgrund av de synpunkter som lämnats av revisorerna.

Vid dialogen tas eventuella synpunkter eller kritik upp från revisorerna i föregående års revisionsberättelse och eventuella synpunkter från den löpande granskningen under året. I dialogen behandlas även frågor för att kartlägga den interna styrningen och kontrollen i nämnden. Frågor skickas i förväg till nämndens presidium och verksamhetschef. Revisionsdialog genomfördes under 2020 med samtliga nämnder och regionstyrelsen i huvudsak på distans. Vid årets dialoger diskuterades bland annat arbetet med riskanalyser utifrån fullmäktiges nya reglemente för intern kontroll, erfarenheter utifrån verksamheten 2020 och om pandemin identifierat nya risker och utmaningar. Dessutom diskuterades respektive nämnds verksamhet utifrån delårsrapporten för juli månad. Dialoger planeras även för hösten 2021.

3 Intern styrning och kontroll

3.1 Nämndernas styrdokument, protokoll och ekonomistyrning

Vi har inom ramen för den grundläggande granskningen tagit del av nämndernas styrdokument och protokoll under 2020. Avrapportering av detta sker till respektive nämnd. I denna rapport återges enbart en sammanfattning av vad vi noterat.

Reglementet för planering och uppföljning ger i grunden förutsättningar för god intern styrning och kontroll. Det gemensamma

IT-stödet PLUSS ger fortsatt också möjlighet till att följa styrkedjan i organisationen från de politiska målen från fullmäktige ner till aktiviteter i verksamheten.

Noterat

Under 2020 har flertalet nämndsammanträden under hösten genomförts digitalt. Under pandemins första våg under våren ställdes några sammanträden in, bland annat den gemensamma **patientnämnden** som ställde in sitt sammanträde i maj. Nämnden har i och med detta inte genomfört sammanträden i enlighet med sitt reglemente, som säger minst fyra. Det är oklart varför antal sammanträden regleras i nämndens reglemente och vi har inte sett motsvarande krav i någon annan av reglementena för regionens övriga nämnder. Det inställda sammanträdet fick konsekvensen att kvartalsrapport per mars aldrig behandlades i nämnden men bedöms i övrigt inte ha påverkat nämndens ledning och styrning.

Ärendeprocessen kring delårsrapportering per juli har stärkts och i år har samtliga nämnder beslutat om sin delårsrapport vid tidpunkten för styrelsens beslut för den sammanvägda rapporten.

Nämnden för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalskolan (PRD) behöver fortsatt se över sin **delegationsordning** då vi inte kan se att nämnden har lämnat delegation kring uppförande och underhåll av byggnader och anläggningar, lokalanpassningar och liknande. Där såg vi redan 2019 att beslut kring lokalanpassning, där delegation inte har lämnats av nämnden, anmälts som ett delegationsbeslut. Delegationsordningen behöver ses över både för de ägda fastigheterna vid Regionsjukhuset Karsudden och för förhyrda lokaler. Harmonisering behöver också göras gentemot regionstyrelsens delegationsordning i frågan.

Delegationerna behöver även ses över inom samma område som ovan för nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet och harmoniseras gentemot regionstyrelsen.

PRD beslutade om **åtgärdsplaner** efter kvartalsrapporten i mars. Detta utifrån att prognosen för helåret visade underskott mot budget. Detta är enligt reglementet för planering och uppföljning.

Regionstyrelsen föreslog också, inom ramen för sin **uppsiktsplikt**, att fullmäktige skulle besluta om att uppmana PRD att vidta åtgärder inom primärvården för att uppnå en budget i balans i samband med beslut om kvartalsrapporten. Regionfullmäktige beslutade enligt regionstyrelsens förslag.

PRD har under året fått löpande information om utveckling av verksamheten och ekonomi vid sammanträden. **Månadsrapporter**, innehållande uppföljning av både ekonomi och verksamhet, finns som anmälningssärenden.

Månadsrapporter upprättas för hela regionen avseende både verksamhet och ekonomi. Dessa sänds till regionstyrelsens ledamöter och ersättare, samt finns diarieförda på ett samlingsnummer. Vi kan däremot inte se att de tas upp som anmälningssärende på regionstyrelsen. Det bör göras för att öka spårbarheten.

De **särskilda uppdragen** till regiondirektören, som finns i regionstyrelsens verksamhetsplan med budget 2020-2022, återspeglaras inte i regionstyrelsens verksamhetsberättelse.

På regionstyrelsens sammanträde i november informerade regiondirektören om sina uppdrag givna av regionstyrelsen för 2019 och 2020 som informationsärende¹. Regiondirektören informerar då om uppdrag som skjuts fram med anledning av covid-19, och regionstyrelsen ställer sig bakom, enligt notering i informationsärendet. Underlaget till informationsärendet är inte diariefört. Vår bedömning är att ärendet borde tagits upp som beslutsärende, då regionstyrelsen tar ett beslut, alternativt funnits med som anmälningssärende vid sammanträdet. Rutinerna kan stärkas för bättre spårbarhet och transparens.

Åtkomst till handlingar

Regionens hemsida ger medborgarna tillgång till kallelser och protokoll med underliggande handlingar för regionens politiska församlingar på ett transparent sätt. Från hemsidan, *Demokrati och insyn*, når medborgaren även information och handlingar för de gemensamma nämnder som regionen är anslutna till. Detta ger medborgare möjlighet att ta del av hela regionens verksamhet. Däremot saknar vi fortfarande motsvarande information för de helägda bolagen på regionens hemsida.

---

¹ RS § 232/20, Information vid regionstyrelsen den 17 november 2020

3.2 Ägarstyrning

Hel- och delägda aktiebolag

Uppsiktsplikt

Regionstyrelsen har även att ha uppsikt över regionens bolag och kommunalförbund enligt sitt reglemente. Regionens helägda bolag omfattas av reglementet för planering och uppföljning. Folk tandvården Sörmland AB är det enda av de helägda bolagen som styrs och rapporterar enligt regionens styrmodell. Folk tandvården rapporterar också i det gemensamma IT-stödet PLUSS. Via moderbolaget Vita Huset i Nyköping AB bistår bolagen, precis som nämnderna, regionstyrelsen med uppgifter, analyser och prognoser i samband med kvartals- och delårsrapportering.

Revisorernas bedömning

Länstrafiken i Sörmland AB har varit dotterbolag till Vita Huset i Nyköping AB under hela året. Rutinerna ha stärkts under året så att Länstrafiken i Sörmland AB är införlivade i regionens ordinarie planerings- och uppföljningsprocess och årsredovisningen är reviderad och klar i anslutning till övriga helägda bolag.

Regionstyrelsen har enligt kommunallagen en utökad uppsiktsplikt och en skyldighet att årligen pröva om respektive bolag bedrivit verksamhet i enlighet med bolagsordning angivet ändamål och angivna principer. I enlighet med ägardirektiven har respektive styrelse i de helägda bolagen, i sina årsredovisningar, intygat att bolaget verkat inom ramen för fastställt ändamål.

Prövningen av styrelsen, i nästa steg, kommer att ske vid styrelsens sammanträde den 30 mars enligt utsänd kallelse med dagordning.

4 Delårsrapport och Årsredovisning

4.1 Delårsrapport juli

Revisorernas bedömning av delårsrapporten² har avrapporterats separat.

4.2 Årsredovisning

Regionstyrelsen ska till regionfullmäktige upprätta årsredovisning totalt för regionen. I årsredovisningen ska redogöras för verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut. Vidare ska måluppfyllelsen samt relevanta

---

² RE-REV20-0033/0034, Revisorernas bedömning av delårsrapporten juli 2020/Granskning av delårsrapport

nyckeltal utvärderas. Regionstyrelsens utvärdering av regionens samlade system för intern kontroll ska rapporteras. Detta återfinns i årsredovisningen.

Uppföljning ska också ske, enligt beslut från fullmäktige, av privata utförare, strategi för digitalisering, strategi för forskning, utbildning och utveckling, strategi för innovation samt Region Sörmlands hållbarhetsprogram. Detta återfinns också i årsredovisningen.

Koncernperspektivet i förvaltningsberättelsen bör utvecklas för områden som väsentliga personalförhållanden, måluppfyllelse, mål för god ekonomisk hushållning.

Enligt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) ska upplysningar om de för drift- och investeringsredovisningarna mest väsentliga internredovisningsprinciper lämnas i not till drift- respektive investeringsredovisningen, eller annat dokument som noten hänvisar till. Exempel på områden där upplysningar om internredovisningsprinciper är lämpliga att ange är: PO-pålägg, kapitalkostnader (avskrivningar och ränta), fördelning av gemensamma kostnader och interndebitering. Detta bör utvecklas i regionens rapportering.

4.3 Nämndernas verksamhetsberättelser

Efter årets slut ska nämnden lämna en verksamhetsberättelse som utvärderar årets verksamhet samt hur fastställda åtaganden, indikatorer, aktiviteter och eventuella uppdrag har uppfyllts.

Verksamhetsberättelsen är nämndens återrapportering till regionstyrelsen. Den ska även innehålla ekonomiskt utfall för året och relevanta nyckeltal. Resultatet av den interna kontrollen enligt av nämnden fastställd internkontrollplan redovisas också.

Av anvisningarna framgår att extra vikt ska läggas på analyser av de avvikelser som har uppstått under året. Om större negativa avvikelser jämfört med plan kan noteras ska anges vilka åtgärder som vidtagits alternativt ska vidtas.

Jämställdhetsarbetet ska rapporteras, vilka skillnader har man upptäckt och vilka åtgärder har kopplats till detta. All statistik ska i den mån det går rapporteras könsuppdelat. Nämnden/verksamheten ska också, i förekommande fall, rapportera hur de arbetat med anställningsstoppet för administratörer, och vad som har åstadkommit.

Revisorernas bedömning

Vår granskning i detta avsnitt avser i vilken utsträckning gällande

anvisningar har följts och om verksamhetsberättelserna innehåller den avrapportering som efterfrågas.

Visst utvecklingsbehov finns kring att ta fram **mätbara indikatorer** till nämndernas mål för att ge tydligare värdering av måluppfyllelsen.

Vår bedömning är att nämndernas/divisionernas rapporter är bra strukturerade. Rapportering av åtgärder i nämndernas **rapportering vid avvikelser** bör fortsatt kunna utvecklas. Generellt noterar vi även i år svag återkoppling kring jämställdhetsarbetet vilket efterfrågades i anvisningen.

Vi har funnit få exempel på **könsuppdelad statistik** och analys och åtgärder kring eventuella skillnader.

Av regionstyrelsen verksamhetsberättelse framgår att regiondirektörsstaben arbetat med att få fram patientrelaterad kostnadsredovisning i sjukvården, **KPP-Kostnad per patient**. Uppföljningsverktyg, så kallade KPP-kuber, har konstruerats så att de kan hantera könsuppdelad statistik. Detta bedöms utöka möjligheten för analyser.

I **regionstyrelsens egen verksamhetsberättelse** redovisas relevanta indikatorer samlat i inledningen till rapporten med utfall och målvärden. Färgsignaler, rött/gult/grönt, används för att illustrera måluppfyllelsen. Sammanfattande kommentarer lämnas också i anslutning till indikortabellen. Vi har noterat att indikatorerna inte är könsuppdelade.

Enligt anvisningen skulle avrapportering göras av arbetet med **anställningsstoppet³ för administratörer**. Anställningsstoppet är kopplat till ett beting för den centrala administrationen att minska antalet anställda under en tvåårsperiod. Viss återrapportering sker från nämnderna där det framgår att dispensregler som finns för vakanta tjänster har följts. Någon samlad rapportering finns inte för vad resultatet blivit. En administrativ översynen är planerad men har pausats på grund av pandemin.

Ekonomiska analyser finns i de flesta fall mot budget men saknas i viss utsträckning mot föregående år. Anvisningarna till nämnderna, för verksamhetsberättelsen, anger inte att utfallet ska kommenteras mot föregående år. Detta bör förtydligas.

---

³ RS-LED19-0015-7, Anställningsstopp

Anvisningen behöver också förtydligas kring vilken rapporteringen som ska lämnas för **investeringar**. I flera fall saknas ekonomisk avstämning mot fullmäktiges beslutade investeringsram på nämndnivå.

Enligt reglementet för planering och uppföljning ska nämndernas verksamhetsberättelser innefatta en rapport över respektive **enhets ekonomiska utfall**. Detta bör kunna utvecklas i **RUNs** återslagrapportering så att resultatet framgår tydligare för de olika verksamhetsdelarna.

NSV-nämnden bör fortsatt ta fram och följa upp mål på nämndnivå, och det saknas en sammanställning över nämndens samlade ekonomiska resultat.

5 Uppföljning av de politiska målen

Fullmäktige beslutade om gällande styrmodell⁴ under hösten 2018. Styrmodellen utgår från regionens vision ”Den öppna regionen – för jämlik hälsa och levande kultur i en hållbar, livskraftig region.” och sorterats in i tre perspektiv: medborgar-, verksamhets- respektive resursperspektivet. Till dessa beslutas politiska mål av fullmäktige alternativt respektive nämnd eller styrelse. Fullmäktiges budget för 2020 innehåller 18 politiska mål av karaktären inriktningsmål.

För de tre perspektiven finns också regionövergripande indikatorer beslutade av fullmäktige. Indikatorerna är övergripande och mäts ofta en gång årligen. Ofta är de index och mätningarna kan komma från olika verksamheter. Av budgeten framgår också att ett arbete kommer att göras när regionbildningen är genomförd ”... så att vision, mål, och indikatorer uppfyller sina syften för alla delar inom regionen.”

Indikatorernas utfall redovisas i tabellform med färgsignal under respektive perspektiv i avsnittet *Måloppfyllelse*. Regionstyrelsens analys framgår av förvaltningsberättelsen där utfall och utmaningar beskrivs i avsnittet *God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning*.

Utfallet redovisas könsuppdelat för stora delar av den statistik som presenteras inom perspektiven och för några av indikatorerna. Vi har noterat att resultatet av medarbetarenkäten inte rapporterats könsuppdelat.

---

⁴ LF § 97/18, Region Sörmlands styrmodell

Årsredovisningen återspeglar utifrån samma struktur som budgetdokumentet vilket gör den överskådlig. Inom varje perspektiv presenteras aktiviteter som genomförts för att nå respektive politiskt mål. Aktiviteter presenteras under samtliga politiska mål beslutade i mål och budget 2020.

Däremot saknas mätbara indikatorer för flera av de politiska målen, framförallt inom verksamhetsperspektivet. De indikatorer som finns under perspektivet avser i huvudsak målen för hälso- och sjukvårdens verksamhet. Mätbara indikatorer bör tas fram i större utsträckning för de politiska målen för de regionala verksamheterna respektive de regionövergripande målen. Detta för att ge ett tydligare underlag för bedömning av måluppfyllelsen.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska budget innehålla mål och riktlinjer för verksamheten och ekonomin som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Förvaltningsberättelsen ska, enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, innehålla en utvärdering av huruvida dessa mål har uppnåtts. I de fall målen inte uppnås, ska planerade och vidtagna åtgärder framgå.

Regionfullmäktiges mål är av karaktären inriktningsmål vilka är svåra att utvärdera. Det som går att bedöma är om verksamheten utvecklas i önskvärd riktning utifrån de indikatorer som finns under respektive perspektiv.

Enligt reglementet för planering och uppföljning utgör bedömningen för god ekonomisk hushållning graden av uppfyllelse av de politiska målen som utgör grund för regionstyrelsens bedömning. Detta då det är fullmäktiges mening att verksamheterna med givna ekonomiska ramar ska arbeta med att på ett balanserat sätt söka uppfylla angivna mål i så hög grad som möjligt. Det vill säga att verksamheterna har en god ekonomisk hushållning vid en god balanserad måluppfyllelse.

Regionstyrelsens samlade bedömning är att regionen i stort har en god ekonomisk hushållning men att det kommer att behövas vidtas kraftfulla åtgärder vilket regionens förhållandevis goda ekonomi ger en bra grund för.

Nedan kommenteras kring måluppfyllelsen för de olika perspektiven och dess rapporterade indikatorer. Stickprov har skett för ett urval av de rapporterade indikatorerna utan anmärkning.

5.1 Medborgarperspektivet

Inom perspektivet finns i budget 2020 tre politiska mål och fyra regionövergripande indikatorer. Perspektivet ges sammantaget gul signal. Målet är nästan uppnått men fortsatta insatser krävs för måluppfyllelse.

Regionens övergripande indikatorer	Årets målvärde	2020	2019	2018
Andel områden med god patient-/brukar-/resenär-/kundnöjdhet	80 % av mätningarna ska uppnå sina respektive målvärden	75 % 12 mätningar (viktade poäng 6,0/8,0)	70 % 11 mätningar (viktade poäng 5,25/7,5)	78,6 % 10 mätningar (viktade poäng 5,5/7,0)
Andel i olika befolkningsgrupper med ett gott självskattat hälsotillstånd	75 %	69 % Hälsa på lika villkor? (2018-2020) Kvinnor 66 % Män 71 %	70 % Hälsa på lika villkor? (2015–2018)	70 % Liv & Hälsa 2017
Andel rökare i Sörmland	Max 7 % Värdet för riket är 7 % från Hälsa på lika villkor?	8 % Hälsa på lika villkor? (2018-2020) Kvinnor 6 % Män 10 %	10 % Hälsa på lika villkor? (2015–2018)	9 % Liv & Hälsa 2017
Andel öppet arbetslösa i Sörmland (enligt Arbetsförmedlingens definition)	4 %	4,8 % Kvinnor 4,4 % Män 5,1 %	5,2 % Kvinnor 4,8 % Män 5,6 %	Ny indikator 2019

Revisorernas bedömning

Medborgarperspektivet, som är det överordnade perspektivet i regionens styrmodell, redovisar ett förbättrat utfall för beslutade indikatorer, undantaget självskattat hälsotillstånd.

För indikatorn *Andel öppet arbetslösa i Sörmland* är utfallet i december en förbättring både jämfört med utfallet i juli (6,1 %) och föregående år i december. Målvärdet är 4 % och utfallet för riket är 4,8 % i december.

Informationen i medborgarperspektivet har kompletterats med samlad statistik för inkomna klagomål från patienter och deras närstående. Det som redovisas är både antal registrerade klagomål direkt till vårdgivaren och statistik för inkomna ärenden till patientnämnden, något som revisorerna rekommenderade i föregående års redogörelse. Av statistiken framgår att antal ärenden har sjunkit både vad gäller ärenden registrerade hos patientnämnden och direkt hos vårdgivaren.

Antalet vårdkontakter har enligt årsredovisningen minskat med 12 %, mycket på grund av pandemin, och för antalet ärenden syns än minskning med drygt 16 %.

Vi noterar att årsredovisningen också har kompletterats med information om antal ärenden till Inspektionen för vård och omsorg.

De aktiviteter som genomförts under 2020 för att nå perspektivets politiska mål redovisas under verksamhetsperspektivet enligt årsredovisningen.

Regionstyrelsens bedömning av perspektivet är att insatser inom området fortsatt kommer att krävas då Sörmland redan innan pandemin hade ett sämre utgångsläge än riket gällande bland annat rökning och arbetslöshet. Pandemin är också en faktor som kommer att påverka behovet av insatser framåt.

Vi bedömer att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen avseende medborgarperspektivet till stora delar är förenliga med de politiska mål som fullmäktige beslutat om.

5.2 Verksamhetsperspektivet

Inom verksamhetsperspektivet finns tolv politiska mål. Fem riktade till hälso- och sjukvården, fem till regional verksamhet och två är regionövergripande. Tre indikatorer finns varav två berör hälso- och sjukvårdens tillgänglighet respektive kvalitet. Den tredje avser miljö.

Indikatorn som tidigare hette Andel patienter som fått tjänster i god tid är omdöpt till *Andel tillgänglighetsmätningar som uppnår sitt målvärde*. Perspektivet ges sammantaget gul signal, föregående år var bedömningen röd signal.

Regionens övergripande indikatorer	Årets målvärde	2020	2019	2018
Andel tillgänglighetsmätningar som når sitt målvärde	100 %	14 % 1 av 7 variabler	14% 1 av 7 variabler	50 % 2 av 4 variabler
Andel utvalda områden inom kvalitet som regionen förbättrat	80 %	86 % 6 av 7 variabler	50 % 4 av 8 variabler	58 % 15 av 26 variabler
Andel miljöindikatorer som uppnår sitt målvärde	80 %	80 % 5 av 6 variabler	78 % 7 av 9 variabler	Tidigare miljö- och klimatprogr am 42 %

Revisorernas bedömning

Av årsredovisningen framgår vilka mätningar som ingår i respektive indikator. Det finns däremot ingen tabell som presenterar utfall och målvärde för respektive variabel vilket det gjorde föregående år. Informationsvärdet bedöms som sämre.

Vi noterade redan vid bedömningen av delårsrapporten att regionstyrelsen i sin rapportering som nämnd sänkt målvärden för flera av de ingående tillgänglighetsmått från 100 % till lägre målvärden. I regionens årsredovisning utgår målnivån till 100 %, vilket är enligt den lagstadgade vårdgarantin.

De lägre målvärden som redovisas i regionstyrelsens egen verksamhetsberättelse kommer utifrån det arbete som inlett med indikatorerna under året. De är, vad vi erfar, att betrakta som kortsiktiga mål och mer realistiska att arbeta med i verksamheten. I budget 2021 ingår mål på kort och lång sikt i verksamhetsplanerna.

Av årsredovisningen framgår att tillgängligheten under året inte varit tillräckligt hög. För fyra av måtten, tillgängligheten till primärvården och den specialiserade vården, redovisas statistik för fem år för den genomsnittliga tillgängligheten.

För övriga redovisas ingen statistik i fullmäktiges rapport. För måtten inom barnpsykiatri syns i underliggande rapportering hos regionstyrelsen en försämring för första besök från 85 % till 71 % och för startade utredningar från 85 % till 73 % mellan året 2019 och 2020.

Tabellen nedan jämför Sörmland med riket utifrån den nationella vårdgarantin för specialistsjukvården vid mätpunkterna juli respektive december.

Tillgänglighets-indikator %	Mål	December 2020	Juli 2020	December 2019	Juli 2019
Vårdgaranti					
Nybesök < 90 dgr	100	80 (riket 77)	60 (68)	76 (82)	69 (76)
Behandling < 90 dgr	100	69 (riket 60)	50 (44)	79 (73)	71 (63)

Källa: Väntetider i vården, Sveriges Kommuner och Regioner

Utfallet för Sörmland är bättre än riket vid årets slut och förbättring syns sedan delårsrapporteringen. Av årsredovisningen framgår att tillgängligheten varit starkt påverkad av det varierade söktrycket under året relaterat till coronapandemin. Rapportering finns också kring

åtgärder för att upprätthålla ordinarie verksamhet i så stor utsträckning som möjligt samtidigt som verksamheten ställts om för att möta pandemin.

Telefontillgängligheten till primärvården har förbättrats något jämfört med föregående år. För tillgänglighet till medicinsk bedömning inom tre dagar syns en försämring och utfallet är lägre än riket.

Vi bedömer att det är svårt att värdera tillgängligheten då tecken finns på att medborgare avstått från att söka vård på grund av rådande pandemi. Vi noterar till exempel att regiondirektören under början av 2021 fått i uppdrag⁵ att kartlägga om och, i förekommande fall, föreslå åtgärder för fler upptäckter av nya cancerfall.

De produktionsmått som redovisas i årsredovisningen visar också på minskat antal besök och antal vårdtillfällen. Däremot har antalet telefonkontakter och virtuella besök ökat, men inte i samma utsträckning som de fysiska besöken.

Vi bedömer sammantaget att de verksamhetsmässiga resultaten i årsredovisningen avseende verksamhetsperspektivet i begränsad utsträckning är förenliga med de politiska mål som fullmäktige beslutat om vad gäller tillgängligheten. Hälso- och sjukvården uppfyller inte den lagstadgade nationella vårdgarantin under 2020.

Indikatorn för tillgängligheten har låg måluppfyllelse medan de övriga två indikatorerna visar på god måluppfyllelse.

Regionstyrelsens bedömning är att Region Sörmland trots allt har klarat av att ställa om och ta hand om covid-patienter, ta hand om övrig vård som är akut, upprätthålla kollektivtrafik samt digitalisera delar av vård och kulturutbud. Revisorerna delar i stort denna bedömning.

---

⁵ Regionstyrelsen § 37/21 Kartläggning och åtgärder för fler upptäckter av nya cancerfall

5.3 Resursperspektivet

Inom perspektivet finns tre politiska mål och fyra regionövergripande indikatorer. Resursperspektivet omfattar personal, IT, och ekonomi. Sammantaget ges perspektivet grön signal. Målet är uppnått.

Personal

Regionens övergripande indikator	Årets målvärde	2020	2019	2018
Andel engagerade medarbetare utifrån index för hållbart medarbetarengagemang (definition enligt Rådet för Kommunal Analys, RKA) HME index	78,6	78,6 Redovisas inte könsuppdelat	Ingen mätning	78,6 Kv 78,9 M 78,2
Sjukfrånvaro	Max 6,0 %	8,0 Kv 8,8 % M 5,5 %	6,4 % Kv 7,3 % M 4,0 %	6,5 % Kv 7,3 % M 4,0 %

För personalområdet är sjukfrånvaron tillsammans med *Andel engagerade medarbetare, (HME index)* indikatorer. Mätning av skedde under inledningen av 2020. Utfallet blev 78,6 vilket också var målvärde. Svarefrekvensen var högre än vid föregående mätning (hösten 2018).

Andelen som kan rekommendera andra att söka sig till arbetsplatsen är 87 %, vilket är en minskning med 1 % sedan föregående mätning. Utfallet för de fem största yrkeskategorierna redovisas i delårsrapporten och det är enbart i gruppen paramedicinsk personal som andelen ökat. Vi har noterat att medarbetarenkätens resultat inte rapporteras könsuppdelat.

För sjukfrånvaron är målvärdet för 2020 satt till 6 %. Utfallet i årsredovisningen är 8,0 % . Sjukfrånvaron har procentuellt sett ökat mest för männen. Sjukfrånvaron i Sörmland är fortsatt något högre än det vägda medelvärdet för landets regioner. Där är utfallet 7,1 % för 2020 enligt SKR⁶. För 2019 var motsvarande värde för riket 5,7 %.

Inhyrd personal

I förvaltningsberättelsen redovisas arbetad tid omräknat till årsarbetare för inhyrd personal. Den arbetade tiden har minskat med motsvarande 16 årsarbetare. Kostnaderna för inhyrd personal inom hälso- och sjukvården har ökat något jämfört med samma period 2019. Utfallet är 210 mnkr, föregående års helårsutfall var 206 mnkr. Relationen

⁶ <https://skr.se/ekonomijuridikstatistik/statistik/personalstatistik/sjukfranvaroredoavisningen.8837.html>

bedöms som rimlig och vår granskning av periodiseringen av kostnaden har inte visat på några väsentliga fel.

Regionen är sedan 2017 anslutet till det nationella projektet om att aktivt arbeta med åtgärder för att skapa förutsättningar att bli oberoende av inhyrd personal. Av nationell statistik⁷ framgår att Sörmland är ett av de tio regioner som under 2020 minskat sin kostnad för inhyrd personal räknat som andel av total personalkostnad. Årets kostnad inhyrd personal uppgår till 4,6 % av den totala personalkostnaden, snittet i riket är 3,6 %, målvärde i projektet är satt till 2 %. År 2019 var utfallet 4,9 % för Sörmland och snittet i riket 3,8 %.

Revisorernas bedömning - personal

Bedömningen av måluppfyllelsen för personal är fortsatt komplex. Medarbetarenkäten visar på goda resultat men sjukfrånvaron har ökat och ligger bland de högsta av regionerna enligt SKRs rapportering. Sjukfrånvaron har naturligtvis påverkats av pandemin.

Av årsredovisningen framgår aktiviteter i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare och även om en liten nedgång syntes i senaste mätningen av att rekommendera andra att söka sig till arbetsplatsen, är utfallet fortfarande högt. Antalet anställda har ökat inom i princip alla personalkategorier och det nya måttet, personalomsättning, som rapporteras i förvaltningsberättelsen är lägre än föregående år.

Kostnaden för inhyrd personal har minskat sett till andel av personalkostnader.

Av årsredovisningen framgår fortsatta åtgärder i syfte att nå målnivån. Revisorerna kommer att fortsätta följa utvecklingen.

IT

Av årsredovisningen framgår aktiviteter i syfte att nå det politiska målet inom IT-området. Inga indikatorer finns beslutade av fullmäktige kopplade till målet.

Där noterade vi förra året att återrapportering saknades för fullmäktiges policy för innovation och digitalisering med tillhörande strategier⁸. I årets årsredovisning återfinns rapportering för de tre

---

7

<https://skr.se/arbetsgivarekollektivavtal/personalochkompetensforsorjning/halsoochsjukvard/bemanningtrendinhyrdpersonal.11422.html>

⁸ LF § 132/18 Policy för innovation och digitalisering med tillhörande strategier

strategier: för innovation, digitalisering respektive forskning, utbildning och utveckling, som är kopplade till policyn. De avrapporteras i egna avsnitt med genomförda aktiviteter i syfte att nå målen i respektive strategi. Mätbara mål saknas.

Ekonomi

Två övergripande indikatorer finns i budget för ekonomin inom resursperspektivet, *Ekonomiskt resultat* och *Soliditet inklusive pensionsförbindelser*. Båda når sitt målvärde i årsredovisningen.

Regionens övergripande indikatorer	Årets målvärde	2020
Ekonomiskt resultat	48 mnkr = budgeterat resultat	847 mnkr
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser	-4,2 %	+ 5,7 %

Balanskravsresultatet uppgår till 507 mnkr efter justeringar och av detta sätts 410 mnkr av till resultatutjämningsreserven (RUR). Av årsredovisningen framgår att regionen under kommande år, 2021-2023, räknar med att ta delar av RUR i anspråk.

En särskild justering kommer, enligt årsredovisningen, att göras 2021 så att delar av RUR används och enligt årsredovisningen kommer 200 mnkr av resultatet för 2020 att användas 2021.

Vid årsbokslutet är de finansiella instrumenten värderade till 5 368 mnkr och anskaffningsvärdet är 4 411 mnkr.

Verksamhetens nettokostnad har totalt minskat med -3,1 %, jämfört med föregående års ökning på 6 %. För skatter, utjämning och generella statsbidrag redovisas en ökning för året med 4,3 %, föregående år (4,7 %).

Analys finns i årsredovisningen av utfallet för både kostnader och intäkter i jämförelse med budget respektive föregående år. Pandemin har påverkat både intäkter och kostnader i stor utsträckning. Det positiva resultatet beror främst på positiv värdeökning av värdepapper, statsbidrag för ersättning för pandemi- och sjuklönekostnader och lägre skatteintäkter. Pensionskostnaderna är lägre då KPA antagit en ny beräkningsmodell.

Verksamheternas/Nämndernas resultat

I årsredovisningen återfinns resultatanalys per verksamhet och nämnd.

Alla nämnders ekonomiska resultat är enligt budget eller bättre.

Av verksamhetsberättelsen för regionstyrelsen framgår att hälso- och sjukvården inledde året med att fortsätta sitt arbete med att nå en ekonomi i balans. Handlingsplaner och mål för året togs fram. Från och med mars, när pandemin slog till, har dock flera åtgärder i verksamheten inte kunnat genomföras som planerat.

För PRDs verksamhet inom **primärvården** landade årets resultat på ett överskott på 27 mnkr. Prognosen vid delåret var ett underskott på - 17 mnkr. Av PRDs verksamhetsberättelse framgår att överskottet främst beror på statlig ersättning för vaccinationer. De rapporterar också att det varit svårt med prognosarbetet under året.

Helägda bolag

De finansiella målen enligt ägardirektiven för Vita Huset i Nyköping AB, Länstrafiken AB och Folktandvården Sörmland AB har uppfyllts och återslagberättelse sker i årsredovisningen.

Revisorernas bedömning

De finansiella målen för 2020 har uppfyllts. Årets speciella omständigheter har gjort att verksamheten som bedrivits varit annan än den som budgeterats och att intäktssidan påverkats av erhållna bidrag från staten. Det medför svårigheter med att värdera resultat och jämföra med budget och föregående år.

Nettokostnadsutvecklingen (verksamheternas intäkter och kostnader) är -3,1% att jämföra med budget på 0,5%. Enligt statistik från SCB⁹ är nettokostnadsutvecklingen för sektorn preliminärt +0,6 % för 2020 och motsvarande intäktsutveckling 5,5 %. Det är svårt att göra jämförelser med andra regioner då det inte är säkerställt att det statliga pandemin-stödet hanterats på samma sätt i redovisningen. Enligt SCBs statistik redovisar alla regioner ett positivt verksamhetsresultat.

Det är positivt att regionen nu kan redovisa en positiv soliditet även när ansvarsförbindelser för pensioner inkluderas.

---

⁹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/offentlig-ekonomi/finansier-for-den-kommunala-sektorn/rakenskapssammandrag-for-kommuner-och-regioner/pong/statistiknyhet/kommunernas-och-regionernas-preliminara-bokslut-for-2020/>

Riktlinjen för RUR¹⁰ har setts över under året och nytt beslut tagits. Något vi rekommenderade i samband med förra årets redogörelse med anledning av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning.

6 Rättvisande räkenskaper

Granskning har skett av regionens samlade bokslut inklusive bolag. Stiftelser granskas och avrapporteras separat i år. Granskning har också skett inom ramen för den grundläggande granskningen för samtliga nämnder och verksamheter. Rapporter avseende dessa granskningar redovisas separat till respektive nämnd, verksamhetschef och regionens tjänstepersonsledning.

Granskningen syftar till att pröva om regionens årsredovisning ger en rättvisande bild av ställning och resultat. Rättvisande innebär att balans- och resultaträkningens poster är:

- ✓ Materiellt rätt (alla poster i resultat- och balansräkningen är fullständigt redovisade och tillhör regionen)
- ✓ Formellt rätt (lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt regionens regler och anvisningar har tillämpats)
- ✓ Rätt periodiserade (alla poster avser redovisningsåret)

Nämndernas verksamhetsberättelser innehåller ingen balansräkning. Regionens samlade balansräkning redovisas i regionens årsredovisning.

Vi har granskat utkastet av årsredovisningen från den 17 mars och tagit del av förändringar i den slutliga versionen.

Vår granskning har i huvudsak inneburit analytisk granskning. Med analytisk granskning menas analys av väsentliga nyckeltal och trender, inklusive undersökning av eventuella svängningar och förhållanden som inte överensstämmer med annan relevant information eller som avviker från förväntade värden. Vi har även gjort stickprov i materialet för att verifiera dess innehåll.

Vårt intryck av nämndernas bokslut och regionens årsredovisning är att de i allt väsentligt är upprättade enligt gällande instruktioner, anpassade till den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning och följer god redovisningssed. Undantag framgår under *Noterat* nedan.

---

¹⁰ Regionfullmäktige § 151/20, Principer för hantering av resultatutjämningsreserv i Region Sörmland

Vi ser fortsatt avstämning av verksamheternas **saldobalansräkningar** (balansposter som går att följa på verksamhetsnivå) som ett förbättringsområde för att undvika en del av de resultatfel och värderingsproblem som identifierats i årets granskning.

För att möjliggöra avstämning av de konton som kan följas på verksamhetsnivå behöver **kodplanen** användas konsekvent. Vi har uppmärksammat att balansposter har kodats på hälso- och sjukvårdens gemensamma ansvar och kostnadsställe. Detta gör att rimlighetsbedömning och avstämningsarbete försvåras.

Coronapandemins effekter på verksamhet och ekonomi försvårar jämförelser och analyser. Vi har tagit del av ansökningarna om **ersättning för merkostnader** och gjort jämförelser med vad som finns redovisat i ekonomisystemet utan anmärkning. Vi har däremot inte bedömt merkostnaden som sådan.

Resultaträkning

Resultaträkningen i regionens årsredovisning har stämts av mot rapport ur regionens ekonomisystem. Respektive nämnds resultaträkning har stämts av mot ekonomisystem och respektive verksamhetsberättelse, samt via stickprov att regionens resultaträkning stämmer med summan av verksamheternas.

Resultaträkningen analyseras tydligt i årsredovisningen mot både föregående år och budget. Vi bedömer att noter att finns i tillräcklig omfattning.

Balansräkning

För respektive verksamhet har en saldolista med balanskonton som fortfarande går att följa på verksamhetsnivå varit underlag för vår granskning av ställningen vid årsskiftet för respektive nämnd. Balansräkningen för regionen är avstämd mot rapport ur ekonomisystemet. Vi bedömer att noter finns i tillräcklig omfattning.

Noterat

I NSV-nämndens saldobalansräkning avseende

hjälpmedelscentralen finns upplupna kostnader avseende avstämning mottagna varor och erhållna leverantörsfakturor. I årets bokslut uppgår saldoto till -2,6 mnkr (kredit). Förra året fanns för samma konton ett debetsaldo på 1,7 mnkr som avser ej matchade fakturor och inlevererade varor. **Innehållet i posten har inte kunnat värderas i samband med bokslutet.** IT-stödet möjliggör inte uttag av utestående

transaktioner utan enbart förteckning över samtliga transaktioner under året. Rutiner som möjliggör avstämning bör utvecklas.

Uppbokning av upplupna kostnader för **retroaktiva löneökningar** 2020 har inte hanterats korrekt för alla verksamheter. Resultatfelet uppgår, netto, till ca -3 mnkr, för högt resultat visas. Största delen av resultatpåverkan avser regionservice där uppbokningen av löneskulden inte finns med alls i bokslutet. Bokföringsunderlaget upprättades med datum i januari 2021.

En outredd differens fanns vid bokslutet på likvidkonto kopplat till **finansförvaltningen**. Utredning har skett och rättning sker i mars 2021. Resultatpåverkan är +0,4 mnkr, för lågt resultat visas. Rutiner som minimerar risken för liknande fel har införts.

En uppbokning av **upplupen elkostnad** för Regionsjukhuset Karsudden har bokats med fel tecken. Detta innebär att skulden är för lågt upptagen och resultatfelet uppgår till knappt -0,6 mnkr, för högt resultat visas.

För den gemensamma **patientnämnden** bedöms inte räkenskaperna som rättvisande på nämndnivå. Periodiseringsfel från 2019 avseende fakturerade intäkter slår igenom, interna hyreskostnader för 2020 som inte skulle belasta verksamheten samt felperiodiserad IT-kostnad från 2019 har en nettopåverkan på resultatet - 0,2 mnkr, för högt resultat visas.

För **NSV** bedöms räkenskaperna rättvisande på nämndnivå, men inte för två av de fyra verksamheterna. För **enheten regionalt stöd** bedöms räkenskaperna **inte vara rättvisande och inte heller upprättade enligt god redovisningssed**. I balansräkningen finns tidigare erhållna bidrag på 0,5 mnkr som skulle ha återförts och redovisats som intäkt med motsvarande belopp. Det finns också 10,8 mnkr som avser erhållna projektmedel. Då återbetalningskrav inte finns för dessa ska intäkten redovisas det år pengarna erhålls. Under 2020 har posten ökat med 2,8 mnkr. Påverkan på årets resultat är +3,3 mnkr, för lågt resultat visas. Sedan tidigare finns beslutad hantering via eget kapital.

För **Vård- och omsorgscollege** bedöms inte räkenskaperna som rättvisande då periodisering inte skett korrekt av två poster. Resultatpåverkan -0,1 mnkr, för högt resultat visas.

Även inom **Forskning och Utveckling i Sörmland** finns periodiseringsfel som uppgår till +0,5 mnkr, för lågt resultat visas.

Vi noterar en **förbättring i underlag** till bokslutsposterna för projektmedel respektive avräkning forskning/prövning jämfört med föregående år.

Det är i flera delar **bättre kvalitet och större spårbarhet för bokslutsdokumentationen**. Detta då underlagen i allt större utsträckning finns dokumenterade och inskannade direkt i ekonomisystemet. Fortsatta utvecklingsmöjligheter finns dock i förklarande texter för spårbarhet och transparens.

Dokumentationen till **varulagerposterna** kan fortsatt förbättras så att korrekt varulagervärdering och följsamheten till regionens interna regler säkerställs. Underskrifter saknas på inventeringsintyg.

Den **konst** som varit registrerad i anläggningsregistret i klumpsummor har delats upp i objekt under året. Detta har medfört att konst för 4 mnkr bokförts om från att vara tillgång i balansräkningen till kostnad då objekten inte når upp till anskaffningsvärdet på ett halvt prisbasbelopp. Kostnaden för detta har belastat regionservice under året.

Bokslutsdokumentationen av **pågående ny- till- och ombyggnadsprojekt** i fastigheter har fortsatt utvecklats. Rapport går att få fram ur anläggningsregistret tillsammans med en detaljerad rapport i ekonomisystemet där förändringar för varje enskilt projekt kan följas.

Investeringsredovisningen i årsredovisningen innehåller en tydlig redovisning av årets investeringar och bedöms uppfylla rekommendationen¹¹ från RKR. Mot bakgrund av de kommande stora strategiska fastighetsinvesteringarna är det av fortsatt vikt att säkerställa att färdiga projekt klassificeras till byggnad och börjas skrivas av alternativt kostnadsförs om det inte kan aktiveras. Vår översiktliga granskning har inte identifierat några felaktigheter. Komponentavskrivning tillämpas.

Panter och ansvarsförbindelser

Redovisning i not av panter och ansvarsförbindelser för regionen följer rekommendationen från RKR. Den anger att det för varje slag av ansvarsförbindelse ska framgå: uppskattning av dess finansiella effekt, indikation om osäkerheterna beträffande beloppen eller

---

¹¹ RKR R14, Drift- och investeringsredovisning

tidpunkt för utbetalningar samt möjligheten att eventuell gottgörelse erhålls.

Klassificeringen av leasingavtalen bedöms inte vara helt korrekt. Enligt ekonomistaben kommer en genomgång att ske under 2021 av befintliga leasing- och hyresavtal för att säkerställa korrekt klassificering och anpassning till RKR:s idéskrift¹². I årets årsredovisning redovisas samtliga leasingavtal som operationella. Folkvandvårdens framtida leasingkostnader redovisas bland ansvarsförbindelserna i den sammanställda redovisningen.

Företagsinteckning om 4,2 mnkr finns redovisad i Länstrafiken i Sörmland AB:s årsredovisning och i Vita Huset i Nyköpings koncernredovisning. Posten saknas i regionens koncernbalansräkning och not.

Avsättning för pensioner 3 600 mnkr (3 730 mnkr)

Redovisning av regionens pensioner sker enligt den så kallade blandmodellen. Den innebär att pensionslöften intjänade från och med år 1998 redovisas i balansräkningen som "Avsättning pensioner", medan övriga pensionslöften redovisas som ansvarsförbindelse.

Skulden är beräknad enligt gällande RIPS och lämnad information i årsredovisningen följer rekommendationen från RKR.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med rekommendation¹³ från RKR och har granskats utan anmärkning.

Sammanställd redovisning – Koncernredovisning

Vi har granskat tillvägagångssättet vid upprättandet av koncernredovisningen. Oförändrade redovisningsprinciper har tillämpats jämfört med föregående år. Vi har inte gjort någon egen granskning av det material som ligger till grund för konsolideringen. Väsentliga poster avseende balansräkning och resultaträkning har verifierats i respektive bolags underlag.

---

¹² Rådet för kommunal redovisning, Redovisning av leasing- och hyresavtal, december 2020

¹³ Rådet för kommunal redovisning, RKR R13, Kassaflödesanalys

7 Intern kontroll – rapportering och följsamhet till reglementet

Intern kontroll är ett samlingsbegrepp för alla de arbetssätt, verktyg, system och rutiner som syftar till att med rimlig säkerhet uppnå en effektiv verksamhet, följsamhet mot bland annat lagar och förordningar, policys samt politiska beslut, och tillförlitlig redovisning.

Samtliga nämnder har beslutat, och följt upp, interna kontrollplaner för året. Rutinerna har därmed stärkts inom den gemensamma **patientnämnden, RUN och PRD**.

Nämndernas verksamhetsberättelser innehåller i stor utsträckning information enligt anvisning och i regionens årsredovisning finns en utvärdering enligt reglementet.

NSV-nämnden har antagit en gemensam internkontrollplan för regionalt stöd, Forskning och Utveckling i Sörmland och vård- och omsorgscollage. Den följs kortfattat upp i verksamhetsberättelsen. Det anges att uppföljning genomförts för kontrollområden. Resultatet, eventuella avvikelser och åtgärder framgår inte. Uppföljningen kan utvecklas. Separat internkontrollplan för hjälpmedelscentralen finns och den följs upp i verksamhetsberättelsen på ett tydligt sätt. Metod, resultat, kontrollant och åtgärder framgår i de fall avvikelser har identifierats.

Regionens **centrala stödresurs för intern kontroll** har, vad vi erfar, kartlagt ca 75 % av regionens verksamheter för att få en bild av hur Region Sörmland arbetar med internkontroll ute i verksamheterna. Ett pilotprojekt startar inom kort för att testa nya arbetssätt och de börjar med internkontroll kopplat till processer. Pilotprojektet riktar sig mot investeringsprocessen för fastigheter och involverar även fastighetsservice, samordnad lokalutveckling och inköp.

Revisionen har under ett antal år påtalat att ett arbete med riskanalyser behöver göras inför beslut om interna kontrollplaner. Detta för att säkerställa att kontroller sker kopplat till de högst prioriterade riskerna. Vi ser positivt på det arbete som pågår och kommer att fortsätta att följa utvecklingen.

Vi noterade redan under 2019 att Folkvandvårdens styrelse tagit fram och beslutat om en dokumenterad riskanalys. Under 2020 har bolagsstyrelsens fortsatt att aktivt arbeta med riskanalysen och den interna kontrollplanen.